

СТРАТЕГІЯ УСПІШНОГО НАВЧАННЯ: СКЛАДОВІ ЕЛЕМЕНТИ, ПОШУК НОВИХ ШЛЯХІВ

*Голтвяниця Олена Олексіївна,
вчитель вищої категорії, вчитель-методист, директор
Полтавської гімназії № 17 Полтавської міської ради*

*Складне зробити простим,
Просте зробити звичним,
Звичне зробити приємним.*

Навчання – це циклічний процес постійного оновлення та розширення знань, скарбнички досвіду.

Мета навчання – змінити поведінку дітей, щоб вони діяли більш успішно. Навчання – це процес постійної трансформації особистості.

Під стратегією навчання розуміють таку організаційну структуру навчального процесу, при якій в учнів достатньо можливостей, щоб навчатися і набувати досвіду, та яка містить заходи щодо стимулювання процесу навчання. Корисно розрізняти усвідомлене навчання і неусвідомлене навчання. Перше називають навчанням за допомогою освіти, а друге – навчанням на основі досвіду.

Крім того, корисно розрізняти індивідуальне та групове навчання. Без індивідуального підходу неможливо розкрити особистість кожної дитини, а при груповому навчанні діти навчаються разом і вчать один у одного. Групове навчання веде до того, що вчать всі учасники навчального процесу.

Необхідність навчати всіх і кожного покладено в основу проекту "Стратегія успішного навчання", який розроблений та практично реалізується у Полтавській гімназії № 17. У його основу покладено положення Концепції розвитку природничо-математичної освіти як важливої складової загальноосвітньої підготовки.

Уся природничо-математична освіта, а отже, і формування цілісної картини світу ґрунтуються на засадах особистісно орієнтованого, компетентнісного і діяльнісного підходів до навчання учнів.

При цьому особистісно зорієнтований підхід до навчання забезпечує розвиток академічних, соціокультурних, соціально-психологічних та інших здібностей учнів.

Компетентнісний підхід сприяє формуванню ключових і предметних компетентностей. Діяльнісний підхід спрямований на розвиток умінь і навичок учня, застосування здобутих знань у практичних ситуаціях, пошук шляхів інтеграції до соціокультурного та природного середовища. Проектом передбачається інтеграція 3-х

дисциплін, які сприяють розширенню знань про навколишній світ. Так, математика є опорним предметом при вивченні суміжних дисциплін, тому без належної математичної підготовки неможлива повноцінна освіта сучасної людини.

Фізика є фундаментальною наукою, яка вивчає загальні закономірності перебігу природних явищ, закладає основи світорозуміння на різних рівнях пізнання природи і дає загальне обґрунтування природничо-наукової картини світу. Вона стала невід'ємною складовою культури високотехнологічного інформаційного суспільства.

Інформатика сприяє розвитку комунікативних здібностей, компетентнісного підходу у сфері інформаційної культури учнів. Саме цей предмет дозволяє розширити уявлення про світ, тенденції розвитку. Адже людина виступає центром всесвітньої інформаційної мережі пізнання.

Основною метою проекту є формування в учнів природничо-математичної компетентності на рівні, достатньому для забезпечення життєдіяльності в сучасному світі, успішного оволодіння знаннями з інших освітніх галузей у процесі шкільного навчання: забезпечення інтелектуального розвитку учнів, розвитку їх уваги, пам'яті, логіки, культури мислення та інтуїції; використання набутих знань для подальшого вибору і успішного опанування професії, яка потребує високого рівня оволодіння системою навчальних дисциплін; підготовка до навчання у вищому навчальному закладі з відповідним фаховим спрямуванням.

Реалізація стратегії успішного навчання – це складний і багатогранний процес. Так, природничо-математична освіта у загальноосвітніх навчальних закладах здійснюється через:

- упровадження у практичну діяльність школи програм МОН України, методичних рекомендацій обласного інституту ППО, реалізацію Державної Концепції розвитку загальної середньої освіти, Державних стандартів базової і повної середньої освіти;

- використання для практичної реалізації "Концепції розвитку природничо-математичної освіти";

- виконання завдань, окреслених Законом України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", Національною доктриною

розвитку загальної середньої освіти, програмою "Вчитель";

– використання різномірних підручників і посібників у доповнення до основного підручника з метою формування в учнів профільних природничо-математичних компетентностей;

– застосування новітньої методичної літератури для урізноманітнення типів і форм проведення уроків;

– підвищення ефективності уроку, впровадження інноваційних технологій використання інтерактивного супроводу проведення уроків, ліцензійного програмного забезпечення;

– ознайомлення учнів зі зразками застосування математичних методів у природознавстві, суспільних науках та повсякденному житті;

– формування навичок математичного моделювання;

– усвідомлення учасниками навчально-виховного процесу етичних принципів людського співіснування (об'єктивність, раціональність, доцільність, прагнення здобути істину).

Розвиток природничо-математичних здібностей відбувається через проведення уроків різного типу, уроків-семинарів, конференцій, тематичних узагальнювальних уроків з використанням різних форм заохочення до вивчення математики, оволодіння учнями математичним апаратом на більш високому рівні. Крім того велике значення має вироблення умінь учнів аналізувати, робити висновки. Учитель поєднує традиційні й нетрадиційні типи уроків

для розвитку математичних нахилів вихованців.

Забезпечується формування творчого й інтелектуального потенціалу кожної дитини.

А пріоритетним завданням шкільної природничої освіти є набуття учнями експериментальних, практичних навичок та формування умінь застосування їх на практиці. Це дозволяє поглиблено розуміти значення експериментального методу в наукових дослідженнях, заохочувати до наукової діяльності.

І тоді, коли вихованці переходять на більш високий рівень власного пізнання, особистого досвіду, можна стверджувати про їхню готовність до життя. Стратегія навчання передбачає проходження таких етапів як:

– набуття практичних навичок і досвіду через діяльнісний підхід;

– сприймання і обдумування інформації з оцінкою подій, суджень, дій;

– формування особистих висновків, вираження правил, створення моделей, моделювання ситуацій;

– перевірка власних висновків у ході експериментів.

Завдання учителя полягає у постійному керівництві процесом пізнання, використанні таких форм навчальної діяльності, які б заохочували дітей до самовдосконалення. Саме педагогі покликані створити сприятливий освітньо-виховний простір дитини, формувати гармонійно розвинену компетентну особистість, здатну використати отримані знання для користі людства.

НАВЧАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ ПОЛІПШЕННЯ УЧНІВСЬКИХ ДОСЯГНЕНЬ

*Аляєва Надія Миколаївна,
вчитель вищої категорії, вчитель-методист, вчитель історії та правознавства загальноосвітньої школи I-III ст. № 37 м. Полтави. Підготувала у 2012 році призерів другого і третього етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії (8, 11 класи), правознавства (9 клас) та МАН (11 клас).*

Я вчитель-практик, що більше ніж 30 років працюю в школі, тому я буду говорити, виходячи із досвіду своєї роботи, перш за все про стратегії навчання і поліпшення учнівських досягнень зі свого предмету. Оскільки за фахом я вчитель історії та правознавства, говоритиму насамперед про це.

Колись я прочитала слова Паскаля про те, що ученя – це не посудина, яку треба наповнити, а факел, який треба запалити. Тому завдання вчителя, на мою думку, запалити той факел. До того часу, поки вчи-

тель лише "наповнює" учнів, передаючи їм свої знання, це не матиме ніякого сенсу, не даватиме бажаного результату. Дитину справді треба "запалити", викликати у неї інтерес до навчання, до постійного самовдосконалення, що в сучасних умовах дуже важко. Школа, де я працюю, знаходиться на околиці Полтави, в ній навчаються учні із робітничих сімей, дуже рідко трапляються діти із інтелігентних сімей. У таких сім'ях, як правило, відсутній культ знань. Тому викликати інтерес до навчання чи хо-